Euroopan unionin neuvosto

Bryssel, 28. maaliskuuta 2025
(OR. en)

7523/25

COH 32

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	6787/25
Asia:	Koheesio ja vuoden 2027 jälkeinen koheesiopolitiikka – Neuvoston päätelmät (28. maaliskuuta 2025)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4090. istunnossaan (yleiset asiat / koheesio) 28. maaliskuuta 2025 hyväksymät neuvoston päätelmät koheesiosta ja vuoden 2027 jälkeisestä koheesiopolitiikasta.

LIITE

Neuvoston päätelmät koheesiosta ja vuoden 2027 jälkeisestä koheesiopolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

1. PALAUTTAA MIELEEN, että nämä neuvoston päätelmät eivät vaikuta vuoden 2027 jälkeisestä monivuotisesta rahoituskehyksestä käytäviin neuvotteluihin.

2. PALAUTTAA MIELEEN marraskuussa 2022 antamansa päätelmät koheesiopolitiikasta, marraskuussa 2023 antamansa päätelmät koheesiopolitiikan tulevaisuudesta, kesäkuussa 2024 antamansa päätelmät yhdeksännestä koheesiokertomuksesta ja marraskuussa 2024 antamansa päätelmät koheesiopolitiikan roolista EU:n väestökehityksen haasteisiin vastaamisessa.

3. PALAUTTAA MIELEEN Eurooppa-neuvoston 27. kesäkuuta 2024 hyväksymän strategisen ohjelman 2024–2029, jossa tunnustetaan tarve vahvistaa taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja pyrkiä jatkuvaan ylöspäin suuntautuvaan lähentymiseen, erojen vähentämiseen, häiriönsietokykymme ja kilpailukykymme lisäämiseen ja pitkän aikavälin kasvun edistämiseen kaikkialla unionissa.

4. PALAUTTAA MIELEEN uudesta Euroopan kilpailukykyohjelmasta annetun Budapestin julistuksen keskeisen viestin, jonka mukaan *uuden geopoliittisen todellisuuden sekä talouteen ja väestörakenteeseen liittyvien haasteiden edessä [...] ja EU:n suvereniteetin, turvallisuuden, häiriönsietokyvyn ja maailmanlaajuisen vaikutusvallan varmistamiseksi EU:n olisi pyrittävä olemaan kilpailukykyinen, tuottava, innovatiivinen ja kestävä hyödyntämällä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja varmistamalla lähentyminen*.

5. ON TYYTYVÄINEN, että Euroopan komission puheenjohtajan poliittisissa suuntaviivoissa seuraavalle Euroopan komissiolle 2024–2029 todetaan, että ”*tarvitsemme vahvempaa koheesio- ja kasvupolitiikkaa, jossa keskitytään alueisiin. Tämä politiikka on suunniteltava yhteistyössä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa[, jotta voidaan] puuttua alueellisiin ja sosiaalisiin eroihin*”.

6. PANEE MERKILLE Lettan ja Draghin raportit[1], joissa tarkastellaan EU:n ja sen politiikkojen haasteita sisämarkkinoilla.

7. PANEE MERKILLE 29. tammikuuta 2025 annetun Euroopan komission tiedonannon ”EU:n kilpailukykykompassi”[2].

8. TOTEAA, että on tärkeää varmistaa, että unionin arvoja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaa sovelletaan tosiasiallisesti ja kunnioitetaan käytännössä ja että unionin taloudelliset edut turvataan. TOISTAA tässä yhteydessä, että yhtäältä oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuskirjan kunnioittamisen ja toisaalta unionin rahoituksen välillä on selkeä yhteys, ja KOROSTAA unionin taloudellisten etujen suojaamisen merkitystä ottaen huomioon yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annetun asetuksen.

Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus ja sen rooli EU:n haasteisiin vastaamisessa

9. MUISTUTTAA, että perussopimuksissa vahvistettu taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite on Euroopan yhdentymishankkeen ytimessä ja että EU:n politiikoilla ja toimilla olisi edistettävä tämän tavoitteen saavuttamista ottamalla huomioon niiden alueellinen ulottuvuus ja koordinointi sekä ottamalla tapauksen mukaan aktiivisesti mukaan kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset ja sidosryhmät. KANNUSTAA tässä yhteydessä komissiota analysoimaan säännöllisesti jäsenvaltioiden ja alueiden välisiä alueellisia eroja. TOTEAA samalla, että EU:n politiikkojen ja toimien tavoitteiden saavuttaminen edellyttää alueellisen ulottuvuuden sisällyttämistä niiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon.

---

1 Enrico Letta, *Much more than a market*, huhtikuu 2024; Mario Draghi, *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe,* syyskuu 2024.

2 Asiak. 5785/25.

10. ON HUOLESTUNUT EU:n, sen jäsenvaltioiden ja alueiden kohtaamien lukuisten haasteiden epäsymmetrisistä alueellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista; erityisesti haasteena on tarve parantaa kilpailukykyä, häiriönsietokykyä ja turvallisuutta samalla kun vastataan vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä väestökehityksen haasteisiin. HUOMAUTTAA, että jos niihin ei puututa, ne voivat monilla alueilla johtaa asteittaiseen eriytymiseen, talouden pysähtyneisyyteen tai kehitysloukkuihin ja siten laajentaa taloudellisia, sosiaalisia ja alueellisia eroja EU:ssa ja vaarantaa Euroopan yhdentymishankkeen.

11. PAINOTTAA, että näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää EU:n tason koordinointia ja johdonmukaisia toimia, joita olisi kehitettävä tiiviissä vuoropuhelussa komission, jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan alue- ja paikallisviranomaisten ja sidosryhmien kanssa. KOROSTAA tässä yhteydessä, että on tärkeää edistää EU:n politiikkojen selkeää täydentävyyttä ja synergiaa ja välttää eri välineiden päällekkäisyyksiä.

12. KATSOO, että eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä olisi käsiteltävä säännöllisesti lähentymistavoitetta ja tarvittaessa sen alueellista ulottuvuutta täydessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Koheesiopolitiikka ja kilpailukyky

13. PALAUTTAA MIELEEN Lettan raportin, jossa korostetaan, että kaikkialla EU:ssa tasapainoisesti toteutettava tehokas koheesiopolitiikka on keskeinen edellytys sisämarkkinoiden onnistumiselle.

14. PANEE MERKILLE, että EU:n kilpailukykykompassissa todetaan, että ”*on ratkaisevan tärkeää uudistaa koheesiopolitiikkaa, jotta voidaan vahvistaa kasvua, pienentää eroja ja lisätä kilpailukykyä sisämarkkinoilla samalla kun alueita ja yhteisöjä tuetaan niiden pitkän aikavälin kehityksessä ja oikeudenmukaisessa siirtymässä*”, ja toteaa erityisesti osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistämisen roolin horisontaalisena mahdollistajana.

15. VAHVISTAA, että kilpailukyky ja yhteenkuuluvuus ovat kytköksissä toisiinsa. Yhteenkuuluvuus tarvitsee kilpailukykyä kasvun edistäjänä, kun taas kilpailukyky ilman yhteenkuuluvuutta laiminlyö EU:n koko potentiaalin hyödyntämisen. KOROSTAA, että on tärkeää parantaa sekä koko EU:n kilpailukykyä että maiden ja alueiden välistä yhteenkuuluvuutta ja siten edistää EU:n strategisten prioriteettien saavuttamista ja puuttua EU:n haasteisiin keskinäisesti vahvistavalla tavalla.

16. KATSOO, että Euroopan kilpailukyvyn ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi EU:n on valjastettava käyttöönsä kaikki kasvun moottorit. KOROSTAA koheesiopolitiikan roolia kilpailukyvyn edistäjänä kaikkien, myös vähemmän kehittyneiden alueiden, kasvupotentiaalia hyödyntäen ja paikallisten vahvuuksien pohjalta. PAINOTTAA älykkään erikoistumisen strategioiden merkitystä ja yhteistyöverkostojen rakentamista, mukaan lukien tietämyksen siirto, tutkimus ja innovointi, jotta voidaan auttaa alueita kehittämään kilpailukykyisiä valmiuksia, vahvistamaan alueellisia arvoketjuja ja integroitumaan globaaleihin arvoketjuihin. Näin parannettaisiin alueiden pitkän aikavälin häiriönsietokykyä, edistettäisiin ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä ja vähennettäisiin alueiden välisiä ja sisäisiä eroja ja yhteiskunnallista tyytymättömyyttä.

Koheesiopolitiikan perusta ja keskeiset periaatteet

17. MUISTUTTAA, että koheesiopolitiikka, joka on keskeinen osa Euroopan yhdentymishanketta, on EU:n pitkän aikavälin rakenteellisia investointeja koskeva politiikka, jolla kavennetaan alueellisia eroja EU:ssa ja lisätään EU:n alueiden ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä ja häiriönsietokykyä. KOROSTAA, että koheesiopolitiikalla olisi edelleen edistettävä Euroopan unionin strategisten tavoitteiden ja prioriteettien saavuttamista ottaen samalla huomioon kansalliset ja alueelliset tavoitteet.

18. VAHVISTAA, että koheesiopolitiikan olisi jatkossakin perustuttava sen keskeisiin periaatteisiin, kuten yhteistyöhön perustuva hallinnointi, monitasoinen hallinto, kumppanuus sekä ihmis- ja paikkalähtöinen lähestymistapa, joita sovelletaan suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden rinnalla. PALAUTTAA MIELEEN, että nämä keskeiset periaatteet ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset ja sidosryhmät voivat osallistua asianmukaisesti koheesiopolitiikan ohjelmasuunnitteluun, täytäntöönpanoon ja hallinnointiin, joiden olisi tapahduttava mahdollisimman lähellä unionin kansalaisia ja kansalaisten hyödyksi. Näin politiikan toteutus olisi ihmiskeskeisempää, selkeämmin alhaalta ylöspäin suuntautuvaa ja tehokkaampaa. KOROSTAA, että nämä periaatteet vahvistavat koko Euroopan yhdentymismallia ja luovat samalla käsityksen jaetusta vastuusta ja jaetuista arvoista.

19. PYYTÄÄ komissiota tehostamaan alueellista lähestymistapaa eri alojen tarpeisiin ja mahdollisuuksiin mukautettujen toimien avulla. TOTEAA, että alueellisissa välineissä voitaisiin ottaa paremmin huomioon jäsenvaltioiden nykyiset alueelliset strategiat. KATSOO, että toiminnalliset alueet, jotka perustuvat muun muassa kaupunkien ja maaseudun välisiin yhteyksiin, voivat muodostaa tehokkaat puitteet räätälöityjen strategioiden täytäntöönpanolle ja hallinnolliset rajat ylittäviin haasteisiin vastaamiselle.

20. PAINOTTAA, että koheesiopolitiikan olisi oltava avoin kaikille alueille, erityisesti muita heikommassa asemassa oleville alueille, maaseudulle, teollisuuden muutosprosessissa oleville alueille sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiville alueille, kuten pohjoisimmat alueet, joiden väestöntiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueet, joita tarkoitetaan SEUT 174 artiklassa. KOROSTAA, että koheesiopolitiikalla olisi jatkossakin oltava keskeinen rooli EU:n alueellisten erojen kaventamisessa ja sillä olisi autettava vähemmän kehittyneitä alueita saavuttamaan kehittyneempiä alueita ylöspäin suuntautuvan lähentymisen toteuttamiseksi unionissa. TUNNUSTAA, että on tärkeää vastata haasteisiin, jotka liittyvät geopoliittiseen epävakauteen EU:n ulkorajoilla, kiinnittäen erityistä huomiota jäsenvaltioihin ja alueisiin, joihin Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan vaikuttaa eniten, erityisesti alueisiin Venäjän ja Valko-Venäjän rajoilla ja Ukrainan naapurialueisiin. PANEE MERKILLE jäsenvaltioiden ja alueiden haasteet, jotka liittyvät muuttopaineisiin, mukaan lukien meneillään olevien konfliktien aiheuttamat paineet.

21. KOROSTAA, että EU:ssa on saatava käyttöön syrjäisimpien alueiden koko potentiaali sekä niiden panos EU:n etujen ja arvojen edistämiseen EU:n rajojen ulkopuolella. PYYTÄÄ komissiota hyödyntämään täysimääräisesti SEUT 349 artiklan tarjoamat mahdollisuudet, edistämään syrjäisimpien alueiden alueellista yhdentymistä ja varmistamaan, että vuoden 2027 jälkeisessä koheesiopolitiikassa huomioidaan asianmukaiset säännöt sen lisäksi, että näiden alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioidaan kaikissa muissa lainsäädäntöehdotuksissa.

22. KOROSTAA, että kaikilla Euroopan alueellisen yhteistyön osa-alueilla edistetään vahvempia alueellisia siteitä ja yhdentymistä jäsenvaltioiden välillä sekä edistetään myönteisiä suhteita EU:n ja sen kumppanimaiden välillä. PYYTÄÄ komissiota tutkimaan mahdollisia tapoja vahvistaa alueiden välistä, valtioiden välistä ja rajat ylittävää yhteistyötä, mikä parantaisi sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä ja toimintaa sekä yhdenmukaista kehitystä yli rajojen. PAINOTTAA tarvetta parantaa pääohjelmien ja Interreg-ohjelmien välisiä synergioita.

23. MUISTUTTAA, että koheesiopolitiikka ei ole kriisinhallintaväline, mutta tunnustaa sen mahdollisuudet reagoida ennakoimattomiin ja odottamattomiin olosuhteisiin, jotka saattavat heikentää alueiden kykyä kehittyä. KANNUSTAA komissiota hyödyntämään kokemuksia, joita on saatu viimeaikaisissa kriiseissä koheesiopolitiikan puitteissa toteutetuista toimista, jotta voidaan virtaviivaistaa nykyisiä hätätilavälineitä ja parantaa niiden vaikuttavuutta.

Koheesiopolitiikan hallinnointi

24. KOROSTAA, että yhteistyöhön perustuva hallinnointi on säilyttävä koheesiopolitiikan toteuttamisessa noudatettavana menetelmänä.

25. PALAUTTAA MIELEEN monitasoisen hallinnon merkityksen, sillä se mahdollistaa tehokkaat toimet asianmukaisimmilla alueellisilla tasoilla kussakin jäsenvaltiossa ja vahvistaa samalla käsitystä yhteisvastuusta. Yhdessä yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin ja kumppaneiden kanssa sekä ohjelmasuunnittelu- että täytäntöönpanovaiheessa käytävän vuoropuhelun kanssa monitasoinen hallinto helpottaa perussopimuksiin perustuvien poliittisten tavoitteiden saavuttamista ja lisää jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten vaikutusmahdollisuuksia. PYYTÄÄ tässä yhteydessä komissiota säilyttämään roolinsa koheesiopolitiikan hallinnoinnissa ja EU:n tavoitteiden toteuttamisessa niiden alueellisten mahdollisuuksien ja erityisten haasteiden pohjalta.

26. PYYTÄÄ komissiota varmistamaan, että koheesiopolitiikan hallintomallissa edelleen kunnioitetaan jäsenvaltioiden eri hallintotasojen nykyistä toimivallanjakoa ja koordinointijärjestelmää sekä alue- ja paikallisviranomaisten roolia politiikan valmistelussa, suunnittelussa, hallinnoinnissa, täytäntöönpanossa, seurannassa ja arvioinnissa.

27. KOROSTAA, että politiikkojen, uudistusten ja investointien tehokas täytäntöönpano edellyttää vahvoja instituutioita, hyvää hallintotapaa ja hallinnollisia valmiuksia, myös silloin, kun on kyse uusista ja nopeasti kehittyvistä haasteista. PYYTÄÄ näin ollen komissiota jäsenvaltioiden nykyisiä järjestelmiä heikentämättä ehdottamaan tehokkaita toimenpiteitä, joilla tuetaan hallinnollisten ja institutionaalisten valmiuksien kehittämistä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla koheesiopolitiikan yhteydessä.

Koheesiopolitiikan vaikuttavuus ja tehokkuus

28. MUISTUTTAA, että koheesiopolitiikka on pitkän aikavälin investointipolitiikkaa ja että koheesiopolitiikan tehokkuutta ja vaikuttavuutta voidaan parantaa keskittymällä tuloksiin. TOTEAA, että koheesiopolitiikka voisi mahdollistaa koheesiopolitiikan tavoitteiden kannalta merkitykselliset uudistukset, jotka ovat unionin prioriteettien mukaisia, kunnioittaen samalla jäsenvaltioiden prioriteetteja. KOROSTAA, että investointeja ja uudistuksia määriteltäessä olisi noudatettava koheesiopolitiikan keskeisiä periaatteita ja tavoitteita.

29. PYYTÄÄ komissiota tutkimaan vaihtoehtoja tulosperusteisemmaksi toimintatavaksi, joka perustuu kustannuksiin perustumattomasta rahoituksesta ja yksinkertaistetuista kustannusvaihtoehdoista sekä nykyisistä malleista saatuihin kokemuksiin ja jossa huomioidaan asianmukaisesti käytettävissä olevat tulosperusteisten järjestelmien arvioinnit ja tarkastukset, myös Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tekemät arvioinnit ja tarkastukset. HUOMAUTTAA, että jos tulosperusteisempi toimintatapa otetaan käyttöön, tarvitaan joustavampi – myös ohjelmasuunnittelun osalta – ja räätälöidympi toimintatapa, jossa otetaan huomioon alueelliset erityistarpeet ja haasteet.

30. Koheesiopolitiikan perustan ja keskeiset periaatteet säilyttäen KEHOTTAA jatkamaan yksinkertaistamista ja vähentämään hallinnollista taakkaa kaikilla ohjelmasuunnittelun, täytäntöönpanon, seurannan, valvonnan ja tarkastuksen tasoilla ja kaikissa vaiheissa. PYYTÄÄ samalla komissiota ehdottamaan yhdenmukaisempia täytäntöönpanosääntöjä koheesiopolitiikan rahastoille, jotta vältetään rahastojen päällekkäisyys ja vähennetään tuen hajanaisuutta. KOROSTAA myös, että on tärkeää yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa EU:n valtiontukisääntöjä kaikissa EU:n välineissä, myös koheesiopolitiikassa, ja yksinkertaistaa julkisia hankintamenettelyjä samalla kun varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset ja oikeudenmukainen kilpailu sisämarkkinoilla.

31. PALAUTTAA MIELEEN, että valvonnan ja tarkastusten on oltava yhdenmukaisia ja oikeasuhteisia ja yhden tarkastuksen periaatteen soveltamista on jatkettava ja että samalla on taattava petosten ja korruption ehkäisemistä ja torjuntaa koskevat tiukat vaatimukset kaikilla tasoilla.

32. PYYTÄÄ komissiota muuttamaan koheesiopolitiikkaa tulossuuntautuneemmaksi, erityisesti käyttämään näyttöön perustuvaa lähestymistapaa tulevan politiikan kehyksen suunnittelussa ja jatkokehittämään ja yksinkertaistamaan vakiintuneita seuranta- ja arviointijärjestelmiä, jotta voidaan arvioida, miten investoinneilla ja uudistuksilla saavutetaan strategisia tavoitteita, vahvistamaan välineitä, joilla tarkastellaan politiikkatoimien mahdollisia ja todellisia vaikutuksia sekä sisällyttämään alueelliset vaikutusarvioinnit politiikan valmisteluun ja arviointiin.

* * *

33. ODOTTAA MIELENKIINNOLLA, että komissio esittelee tulevien laajentumisten vaikutuksia koheesiopolitiikkaan koskevan politiikan uudelleentarkastelun tulokset.

34. ODOTTAA, että koheesiopolitiikan seuraavaa lainsäädäntöpakettia koskevat ehdotukset saadaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vuonna 2025, jotta voidaan käydä pikaiset neuvottelut ja aloittaa täytäntöönpano oikea-aikaisesti ja sujuvasti.